

bijenteelt

verschijnt maandelijks • jaargang 3 • april 1967 - 4

**maandblad van de bijenhoudersbonden a.b.t.b., i.l.t.b. en n.c.b.
en de vereniging tot bevordering der bijenteelt in nederland**

Suiker: VROEG BESTELLEN of . . . DUUR BETALEN!

Er zit een prijsverhoging van bijensuiker in de lucht van naar schatting 30 cent per kg. Wij hebben besloten de bijensuiker aan de afdelingen en verspreide leden af te leveren vóórdat deze verhoging ingaat.

Daartoe hebben wij de suikerkaarten en andere bescheiden reeds aan de afdelingsbesturen en verspreide leden toegezonden. De leden kunnen hun suikerkaart dus binnenkort van hun afdelingsbestuur verwachten.

Wij raden de leden dringend aan, de ingevulde en aan twee kanten ondertekende suikerkaart met de meeste spoed aan hun afdelingsbestuur te doen toekomen en voor prompte betaling aan hun afdelingsbestuur te zorgen.

Het afdelingsbestuur moet op zijn beurt de suiker vóór 1 juni aan het Bijenhuis betalen, zodat als uiterste datum van uw suikerbestelling en betaling aan uw afdeling 20 mei aangenomen kan worden. U bevordert echter de goede gang van zaken, als u véél eerder bestelt.

Wij beseffen, dat het voor vele imkers niet gemakkelijk is om zo vroeg al hun suiker te bestellen. Wij verzoeken u in dit verband de bepalingen 2 en 4 op

de suikerkaart goed te lezen. Voor alle Nederlandse imkers samen gaat het hier om een besparing van naar schatting f 150.000,— en dat bedrag is het zeker waard om aan deze niet gemakkelijke regeling uw volle medewerking te verlenen.

De toegestane hoeveelheid is 20 kg per volk. Houdt u er rekening mee, dat u niet eerder weer suiker zult kunnen betrekken dan in de zomer van 1968? Om u volledig in te lichten delen wij u nog mede, dat de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap alles in het werk stelt om voor 1968 de bijensuiker goedkoper te maken.

Voor *tijdig* bestelde suiker is de prijs 60 cent per kg franco afdeling. Tussentijdse prijswijzigingen uitdrukkelijk voorbehouden!

Wij danken u allen voor uw medewerking en wij wensen u van ganser harte een goed bijen- en honingjaar toe!

GOEDE DINGEN

BIJENHUIS - WAGENINGEN

De beste kunstraat voor de laagste prijs

Dank zij de ervaring van vele tientallen jaren, kunnen wij U kunstraat leveren in een kwaliteit, die niet is te evenaren. Wij gebruiken daarvoor niet alleen de beste soorten was, maar behandelen deze met de grootste zorg. Vanzelfsprekend wordt deze ook dubbel geraffineerd.

Onze apparatuur is zodanig afgesteld, dat de imkers een zo groot mogelijk aantal vellen in één kg krijgen, zonder dat dit afbreuk doet aan de kwaliteit. Integendeel, de vellen blijven daardoor bijzonder soepel.

Op grond hiervan kunnen we terecht zeggen: de beste kunstraat voor de laagste prijs!

Vraag nadere gegevens aan Uw agent. Hij kan U uitleg en de nodige voorlichting geven!

Vergeet U ook niet tegelijk raampjes, draad, oogjes en andere benodigdheden te bestellen.

Wellicht heeft Uw vrouw ook boenwas nodig. Wij leveren niet alleen vaste maar ook vloeibare wassen en wel in de kleuren geel, bruin en wit, tegen sterk concurrerende prijzen. U ontvangt alles in één keer zonder kosten thuis.

Wendt U tot Uw agent. Hij staat voor U klaar en wij staan achter hem.

n.v. Honingzemerij „HET ZUIDEN”

Boseind 7 - BOXTEL - Tel. 04106 - 3206

BIJENTEELT

Maandblad van de Bijenhoudersbond van de L.L.T.B., de Bijenhoudersbond van de N.C.B., de Imkersbond van de A.B.T.B. en de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland.

*

Redactie:

P. A. M. van Dongen, Ravelijn 4, Steenberg en R. P. Groenveld, Bijenhuis, Wageningen (eindredacteur).

*

Redactiecommissie:

W. Assink, Enschede; J. Beyer, Heerlen; P. L. Lammers, Oss en H. G. Maagendans, Arnhem.

*

Adviseur:

De rijksbijenconsulent.

*

Advertenties en Speurbijties:

N.V. van Maastricht en Verhoeven, Oude Kraan 16, Arnhem.

*

Verschijndag:

De eerste woensdag van de maand.

*

Inzending kopij:

Vóór de 10e der maand.

Nieuwe leden,
adreswijzigingen,
abonnements,
bestuurszaken, enz.:

Voor de A.B.T.B.:
Imkersbond A.B.T.B.,
Postbus 129, Arnhem.

Voor de L.L.T.B.:
Bijenhoudersbond L.L.T.B.,
Klompstraat 21, Heerlen.

Voor de N.C.B.:
Bijenhoudersbond N.C.B.,
Spoorlaan 50, Tilburg.

Voor de Vereniging tot
Bevordering der Bijenteelt:
Bijenhuis, Wageningen.

Bijenhouden in 1842

In een oud boekje, van het jaar 1842, vond ik een beschrijving over de bijenteelt uit die tijd.

Het was geschreven door de jongste zoon van een bijenhoudersfamilie op de Veluwe, A. v. Scherhorst te De Valk.

Uit dit artikel heb ik enkele curiositeiten en werkwijzen opgeschreven.

De darren hebben slechts een functie als broedbijen. Bij zware dracht of zwermen vervangen ze de dan uitvliegende bijen om te broeden. Er wordt aan geen enkele relatie tussen koningin en dar gedacht. Van het bevruchten van een koningin heeft men geen weet. Wel wordt bespeurd dat de koningin uitvliegt, en soms vervliegt, wat dan haar dood betekent.

De bijen halen honing uit de bloemkelken, spuwen ze uit in de cellen, zouten ze! en verzegelen de cellen dan. Onverzegelde honing bederft spoedig. Het zout wordt speciaal in modderpoelen e.d. gehaald.

Stuifmeel is stof van bloemen en wordt door het lopen over de bloemen verkregen. Het heeft de naam van pijpbroed. Sommige mensen beschouwen het als voedsel voor broed of bijen.

Was wordt samen met honing verzameld. Tijdens dracht wordt er gebouwd. De mening wordt door sommigen geuit, dat was gezweten wordt.

De zeshoek der cellen: voordeligste benutting van de ruimte. Men veronderstelt verband tussen driekantige kop der bijen en zeshoekige cel, waarbij in elke hoek de bijenkop past.

Een larf wordt masker genoemd.

Insecten worden niet met de angel bestreden, maar door bijten geslacht, waarbij de bijen elkaar helpen.

Een hongerswerm wordt tuinzwerm genoemd. In het voorjaar kwam hij nogal eens voor.

Bij het jagen gebruikte men een lont, af en toe gaf men wat rook door het vlieggat, om de bijen tam te houden. Drie of vier „tempo's" was genoeg.

Als alle bijen in de jaagnap zijn, wordt deze een paar keer gestoten en dan losgekramd. Nu staart men met een oog, scherp als een els, op de bijen om de koningin te zien. Men pakt haar bij de vleugel of het voorlijf, en maakt haar met speeksel nat, opdat ze onbekwaam tot vliegen wordt. Dan doet men haar in een klein korfje, en schudt er zoveel bijen bij als nodig is om een huishouding te beginnen. Dit korfje wordt zover verwijderd, dat er geen bijen terug kunnen vliegen naar de oude stok, die op de vroegere plaats is teruggezet. 's Avonds wordt het kunstzwermje op een „vel" gestort, waar de arbeid terstond begint.

Nazwermen worden nadruipers genoemd. Te kleine nazwermen worden ook wel hommelnesten genoemd. Daarom is het zaak voor de bijenhouders, zich goede stokken te verschaffen en liever een klein getal goede, dan een groot aantal slechte te bezitten.

Het bewaren van jonge (maagdelijke) koninginnen gebeurt in moederpijpen, d.w.z. rietstokjes met een overlangse gleuf tot bijna aan de einden er in, waarvan men de kopeinden kan afsluiten. Deze worden in een moederloos nazwermje gedaan, waar ze prima verzorgd worden. Er moet ruim voer aanwezig zijn.

Als een moederloos volk de darren aanhoudt, noemt men dit: met de darren-huishouden.

Verder was er nog een uiteenzetting over het bestrijden van de wolven, zoals de wasmotten genoemd worden.

Br. Jozef
St. Adelbertsabdij
Egmond-binnen

Voerraam of Dekplank

Toen ik een dezer dagen het januari-blaadje doorkeek, kwam ik in de rubriek „Doe het Zelfs” het artikel tegen betreffende het droge suiker voeren door middel van een dekplank. Dit zou beter zijn dan een voerplank.

Dit laatste betwijfel ik ten zeerste. Als dekplank deugt het volgens mij niet, omdat er een gat als bijentoevoer in zit. Bij iedere goede bijenkast zitten er ook ventilatiegaten in het deksel, aan de binnenkant voorzien van bijengaas.

Omdat het vlieg gat onderaan de kast zit, krijgt men een doorstroming van lucht en werkt het als een schoorsteen, wat bij gure dagen en koude nachten meer kwaad dan goed doet en bovendien de warme en vochtige lucht laat ontwijken.

Als reisraam zie ik er ook geen heil in, omdat het roostertje veel te klein is, want zodra de kast in beweging komt, gaat er een deel van de bijen strak tegen dat gaasje zitten, waardoor er van ventilatie geen sprake meer is.

Ik kan u uit de praktijk een voorbeeld geven.

Enige jaren geleden had ik een moerloze kast. Ik kreeg toen op een middag een klein volkje met moer in een schepkiepsje. Omdat ik weer op tijd op mijn werk moest zijn, legde ik uit tijdnood zolang een nieuw reisraam op het moerloze volk en daar bovenop het kiepsje met de opening naar het gaas, zodat de bijen als het ware bij elkaar konden komen. Toen ik 's avonds alles bij elkaar wilde doen, was het volkje in het kiepsje morsdood. Wat was de oorzaak?

De onderste moerloze bijen waren zo dicht tegen het gaas gaan zitten, dat er van luchttoevoer voor het bovenste volk geen sprake meer was, dat dan ook het loodje moest leggen.

Daarom lijkt mij deze dekplank als reisraam ook niet geschikt. Dat in de praktijk zo'n dekplank gemakkelijker zou zijn dan een voerraam, aangebracht als door mij beschreven in het septembernummer van het vorig jaar (plat op de ramen leggen, met een stukje uit de bovenlat van 10 cm breed tot aan de zaagsnede, waar de bijen in en uit kunnen gaan) is voor mij nog een vraag, want dan behoeft men ook alleen maar het kleedje op te lichten om te zien of er nog voorraad is. Wil men in de zomer zo'n kast nakijken, dan pakt men zo'n raam (leeg of vol) eraf en zet het met bijen en al naast de kast. Is men klaar, dan legt men het er net zo weer op. Plaatst men nu ook nog een paar stokjes tussenbeide, dan zit het de volgende keer niet vast.

Maar met zo'n dekplank met één of meer dan één kg suiker er bovenop zie ik me al trekken! En daar sta je dan met zo'n zwaar ding, dat aan de onderkant vol bijen zit. Opzij zetten kun je het niet en ergens opleggen evenmin (ik hoor ze al kraken!).

Nee, al ben ik dan nog zo „conservatief” of „eigenwijs”, ik houd me voorlopig maar bij het voerraampje.

Wil men tijdens het reizen een goede ventilatie, maak dan in de bodem van de kast een stukje gaas van 2 dm². Ik las dat in ons maandschrift en heb het vorige winter op al mijn kasten toegepast. Het voldoet uitstekend, omdat bijen tijdens het reizen altijd naar boven lopen.

S. H. van Ee, Ugchelen

Naschrift:

De heer Van Ee ziet in ons een tegenstander van zijn methode. Integendeel, wanneer wij een dekkleedje gebruikten, zouden we zijn methode direct volgen. Bij een dekplank echter is dat onmogelijk. Wél zou het mogelijk zijn om zijn methode toe te passen door een voerraam, als door hem bedoeld (sept. 1966) op de dekplank te leggen en een verbindingsopening te maken, zodat de bijen wél in het voerraam, doch niet uit de kast kunnen.

- Voor trek bestaat geen gevaar, want de toegang tot de voerruimte is maar een boorgat van 10 mm en bovendien moet het deksel geheel afsluiten.
- Het reisroostertje is inderdaad klein voor grote reizen. Tot 15 km echter hebben we in ongeveer 15 jaar nooit bezwaren ondervonden. Bij langere reizen werd een beetje water op het roostertje gesprekend met prima resultaat.
- Dat een klein volkje sneuvelde boven een reisrooster (van groot formaat) heb ik meerdere malen meegemaakt. Dat was echter nooit gebrek aan lucht, maar „moord”. Ik betwijfel of dat ook in uw geval niet zo geweest is.
- Ik gebruik nooit kleedjes, omdat dekplanken veel eenvoudiger te verwijderen zijn, als men stevige duimen heeft. Ik „draai” de plank van de kast af. Dit lukt alleen bij koud weer minder goed. De bijen merken niet eens wat er gebeurt. Legt men die plank (of voerplank) op het omgekeerde (platte) deksel, dan sneuvelt er geen bij, de bijen vormen meestal geen hinderlijke tros en afvallende bijen komen in het deksel terecht.
- Ieder heeft zo zijn eigen methode van werken en we willen niet beweren, dat de onze de beste is. Onze bedoeling is mensen, die weinig fantasie hebben een beetje te helpen aan ideeën en daarvoor de liefde voor de hobby te vergroten. Pam.

Bijenteelt

en

Romantiek

April, dé reismaand van het voorjaar, is al weer aangebroken. Hoopvol zijn onze verwachtingen na deze zachte winter. De imker, de eeuwige optimist, denkt al weer aan grote opbrengsten, want laat in de herfst hadden de meeste volken nog broed, konden ze nog stuifmeel halen; en al vrij vroeg is het voorjaar met hernieuwde bedrijvigheid in het bijenvolk begonnen.

De meeste imkers zullen ook dit voorjaar weer met hun volken de voorjaarsdracht bereizen, soms vele tientallen kilometers van hun stand verwijderd.

We proberen met sterke volken (verenigde volken) zoveel mogelijk te profiteren van de bronnen die de natuur ons biedt. Aantrekkelijk is wanneer men het fruit bereist de zekerheid van een opbrengst in de vorm van de huurprijs die de meeste onkosten voor een jaar dekt. Ook wanneer de voorjaarsdracht maar een klein overschot geeft wordt onze moeite beloond in de vorm van sterke volken waarmee alle mogelijkheden van de zomerdracht te benutten zijn.

Wat gaat het reizen toch gemakkelijk wanneer we het vergelijken met de manier waarop vroeger de bijen naar de drachtbronnen werden gebracht. Manieren die we kennen uit boeken en geschriften, manieren die de oudere imkers ons soms zo mooi kunnen vertellen, en toestanden die u wellicht nog zelf hebt meegemaakt.

We zien ons al lopen met een paar korven op de rug, gehaakt aan een paar banden of gebonden op een rekje. Kilometers moeizaam lopen over niet of nauwelijks geplaveide wegen.

De wagen volgeladen met korven en een aantal imkers, voortgetrokken door een paard was al een grote verbetering. Gezellig babbelen, elkaar de sterkste verhalen vertellend, rustig rijden, heel de nacht. Die rust, die kenmerkend was voor die tijd (nog niet zo heel lang geleden) kennen we niet meer bij het reizen. De romantiek van het reizen, dat mooie in het vroegere moeizame reizen, is vrijwel verloren gegaan.

Wie gaat nog de hele nacht met zijn bijen reizen, wie heeft nog de tijd een paar uur na aankomst op de veelbelovende plaats te blijven om met bewondering en ontzag voor de natuur te zien hoe de eerste bijen met hun kostbare lading terugkeren van het veld, reeds volledig aangepast aan de nieuwe omstandigheden!

In deze jachtige tijd kunnen maar weinig mensen zich de weelde veroorloven dit te doen. Tegenwoordig brengen we met de auto vlug voor onze

werkdag begint even de bijen naar hun tijdelijke standplaats. Is dan de romantiek van het reizen geheel verloren gegaan? Och, zo erg is het toch ook weer niet. Alleen wordt de rust bij de bijen vaak verlegd van de reis zelf naar het bezoek aan de bijen. Dan kunnen we ons de tijd gunnen om eens rustig alles te bekijken, dan kun je je zelf even terugtrekken uit de jachtige samenleving, om alleen maar te genieten. Persoonlijk vinden wij dit het meest tot zijn recht komen wanneer we de bijen in de ongerepte natuur op de heidevelden bezoeken.

De romantiek, het onbekommerd toeven bij de bijen kunnen we dus nog heel goed, alleen op een andere manier dan vroeger. De romantiek van het groepje bevriende imkers is al evenmin verdwenen. Hoe velen gaan er niet reizen in kleine groepen. Wellicht is het voor u overbodig om de voordelen van gezamenlijk reizen te noemen, maar het zijn er heel veel.

Een andere vorm van romantiek is de antiekraze. Deze rage leeft overal in ons land. Ook bij de imkers. Op zich zelf is daar natuurlijk niets op tegen. Een stukje antiek kan het geweldig mooi doen in elk interieur. Maar een minder leuk punt vinden wij het feit dat de handel zich op onze imkersartikelen werpt.

Vele honderden jaren heeft de imker gebruik moeten maken van door hem zelf vervaardigde gebruiksvoorwerpen. Het merendeel van deze voorwerpen zijn door hun eenvoudige vorm en versieringen een begeerd object voor de antiekminnaar. Maar wij zouden niet graag zien dat deze curiosa die voor de imker zo veel betekenen al dan niet via de handelaren in het bezit zouden komen van mensen die niet of nauwelijks het gebruik of de betekenis van het voorwerp kennen.

Bezit u dergelijke oude gebruiks- en siervoorwerpen, en wilt u deze niet langer behouden, mogen wij u dan adviseren deze rechtstreeks aan een andere imker te verkopen of te schenken, opdat zo veel mogelijk in eigen kring blijft? Jaap Smit

Sterft de imkerij uit in Nederland?

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van de heer H. Biemans:

„Sterft de imkerij uit in Nederland?“, wil ondergetekende zijn ervaringen met de overheid ter plaatse onder de aandacht van de Nederlandse Imkers brengen.

Na ruim dertig jaar de imkerij als vrije tijdsbesteding te hebben beoefend, was het mijn bedoeling, na in de geleerden der bejaarden te zijn opgenomen, mijn hobby op commerciële basis uit te breiden.

Daartoe had ik ruim een jaar geleden de bijenstal met bijgebouwen, waarvoor ik destijds een bouwvergunning ontving, maar die na de oorlog met de bevrijding van Loon op Zand met ongeveer veertig bijenvolken verloren ging, op zeer bescheiden wijze laten herbouwen. De hal stond ruim vijfenzeventig meter van de openbare weg, verscholen achter dennebomen en struikgewas. Wie schetst echter mijn verbazing toen op een dag in de winter van '65-'66, toen het agrarisch gebied nog onder een pak sneeuw in winterslaap lag evenals de bijenvolken, twee heren in een wagen voor reden, uitstapten en op hoog bevel van de directeur van

Publieke Werken het zaakje kwamen opmeten. Zij kwamen tot de overtuiging dat ik een „bouwwerk“ had opgericht. (schuttingplaten zonder fundering.)

Na acht dagen onzekerheid, werd mijn vermoeden bewaardheid en kwam er van gemeentewege per aangetekend schrijven bericht, dat ik het „bouwwerk“ binnen acht dagen moest slopen. Daar ik niet van plan was zonder meer aan dit hoog bevel te voldoen, had ik naar aanleiding hiervan nog een onderhoud met een Rijksbijenteeltconsulent. Helaas kon deze mij niet van dienst zijn, daar hij niet op de hoogte was van de bouwvoorschriften.

Ten einde raad heb ik mij toen in verbinding gesteld met de secretaris van de Kamer van Koophandel te Waalwijk, alwaar mijn bedrijf staat ingeschreven. Door diens bemiddeling bij het hoofd der gemeente kreeg ik veertien dagen uitstel van executie. Zodra deze termijn was verstreken stond 's morgens om negen uur de „beul“ met assistentie gereed om het vonnis over mijn bijenstalletje te voltrekken. Maar dit ging niet zondermeer met het goedvinden van de bijen, gezien de grootste

spoed waarmee deze heren zich uit de voeten maakten om aan de woede van de verstoorde bijen te ontkomen. Ze kwamen spoedig hierna met assistentie terug, na eerst zelfs nog in raad te hebben gestaan de brandweer te hulp te roepen. Spoedig echter was het vonnis gevelde en waren de ongeveer 25 kasten van hun beschutting beroofd. Sinds dit gedenkwaardige tijdstip staan zij blootgesteld aan de grillen van het Nederlandse klimaat. Op de afbraak ligt momenteel nu al ruim vier maanden beslag dat pas opgeheven zal worden als de afbraakkosten zijn voldaan. Tot op heden zit ondergetekende echter nog steeds te wachten op het tijdstip dat hem de rekening hiervoor zal worden gepresenteerd.

Uit bovenstaand relaas moge blijken dat niet alleen, de bijenster en de wespendif de „vijanden der imkers“ zijn, doch dat ook de overstelpende wetsbepalingen en de papieren rompslomp die men moet overwinnen om een nietig afdakje te mogen oprichten het doorzettingsvermogen van een in hart en nieren zijnde imker ondergraft.

Bijenstand Ambrosius
Loon op Zand
H. P. Dekkers

Reglement

voor het carnica
bevruchtingsstation
Schiermonnikoog.

Inzenders, betaling

1. Leden der Nederlandse Vereniging hebben het recht tegen een vergoeding van 75 cent per volkje bevruchtingsvolkjes op 't bevruchtingsstation te doen plaatsen.
2. Andere bijenhouders, mits lid van een der bij de Bedrijfsraad voor de bijenhouderij in

Nederland aangesloten organisaties kunnen bevruchtingsvolkjes op het station doen plaatsen tegen een vergoeding van f 2,50 per volkje.

Vooruitbetaling van het verschuldigde bedrag per postgiro 846801 ten name van de Vereniging te Wageningen.

Openstelling

3. In 1967 wordt het station van 15 mei tot 15 juli opengesteld.

Kastjes en volkjes

4. De ter plaatsing aangeboden volkjes moeten aan de volgende eisen voldoen:

- a. Zij moeten voorzien zijn van voldoende voer.
- b. De volkjes moeten darrenvrij zijn.
- c. De vlieggaten moeten afdoende kunnen worden afgesloten en wel zodanig, dat de volkjes bij het sluiten der vlieggaten tegelijkertijd lucht krijgen.
- d. De vlieggaten moeten aan de binnenzijde voorzien zijn van een darrenroostertje (doorlaatopening 5 mm).
- e. De deksels moeten met schroeven op de kastjes vastgezet zijn.
- f. De kastjes moeten zeer soli-

de-zijn, zodat lekken, ook bij regen, uitgesloten is.
g. Op elk kastje moet met onuitwisbare verf of inkt duidelijk de naam en het adres van de eigenaar zijn aangebracht.

Kratjes, plaatsing

Bij inzending van 2 of meer kastjes moeten deze in kratjes van hoogstens 4 stuks worden ingezonden. De kastjes moeten zodanig in het kratje zijn aangebracht, dat de vliegaten kunnen worden geopend en gesloten zonder de kratjes uit te pakken. De kratjes worden dus in hun geheel en ongeopend op 't terrein geplaatst.

5. De plaatsing geschiedt op aanwijzing van de Vereniging.

6. De Vereniging zal voor toezicht zorgen, maar stelt zich niet aansprakelijk voor schade, die het gevolg is van diefstal, beschadiging of welke andere schade ook.

7. Gedurende de tijd dat de kastjes op het eiland zijn, mo-

gen ze niet worden geopend.

8. Met het oog op het vervliegen van koninginnen is het verboden om de terreinen van het bevruchtungsstation te betreden.

Verzending

9. De kastjes moeten als regel op vrijdag via Groningen worden verzonden. Schipper K. Boersma vertrekt op vrijdag om 12 uur uit Groningen naar Schiermonnikoog, ligplaats Oosterhamrikkade.

Van de vervoerder naar Groningen (beurtdienst, Spoorwegen) dient men zekerheid te hebben dat de volkjes in de loop van genoemde dag aan schipper Boersma worden afgeleverd.

De kastjes moeten worden geadresseerd aan de heer H. Kruyer, Middenstreek 60 te Schiermonnikoog.

De verzending der kastjes dient steeds franco te geschieden; ze worden niet-franco aan de eigenaars teruggezonden.

Aanmelding

10. Vóórdat men de teelt inleidt, dient men daarvan mededeling te doen aan het Bijenhuis te Wageningen.

Dit is nodig om eventuele spoedberichten direct aan de telers te kunnen doorgeven.

Het Bijenhuis zendt dan aan de teler een briefkaart, welke deze minstens drie dagen voor de verzending van de volkjes naar Schiermonnikoog aan de heer Kruyer dient te sturen en waarop het aantal volkjes en de wijze van verzending aan de heer Kruyer worden medege-deeld.

De heer Kruyer zendt de telers bericht voordat de volkjes worden teruggezonden.

11. Mogelijke tussentijdse wijzigingen van het reglement worden uitsluitend bekend gemaakt aan de telers, die aan de in art. 10 genoemde verplichting hebben voldaan.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZN. JUBBEGA (Fr.) TEL. 0 5165-382

Enkele artikelen uit onze prijslijst 1967:

Simplexkast, 2 br.kamers, ramen en blikjes	f 62,—
Idem, 1 broed- 1 honingkamer, compl. met ramen en blikjes	" 61,—
Spaarkast, best. uit 1 broedkamer met vaste bodem, losse broedkamer, ramen en blikjes en dak met zink	" 52,50
6-raamskastjes, geheel compl. met voerbak, reisraam, afdekplaatjes, ramen en blikjes, slechts	" 43,—
Broedramen met spleet, per 10 stuks	" 3,30
Honingramen met spleet, per 10 stuks	" 3,20
Broedkamer voor simplexkast	" 6,50
Honingkamer voor simplexkast	" 6,25
Reisraam voor simplexkast	" 5,—
Afstandsblikjes per 100 stuks	" 3,—
Metalen draaglijsten p. p.	" 0,60
Zinken afstandrepen p. p.	" 1,50
Zinkrooster 40 x 40 cm	" 2,85
Draadrooster 40 x 40 cm, de beste	" 4,—
Bijenkap met paardehaarvizier	" 5,—
Bijenkap met holvormvizier	" 6,—
Bijensluier met paardehaarvizier	" 5,50
Handschoenen, leer, de beste, p. p.	" 8,25
Dathepijp met houtmantel, koper	" 11,75
Dathepijp, alum., zonder houtmantel	" 10,25
Carbolzuur voor bijenbehandeling, per flesje	" 0,60
Antie-wasmot, per potje	" 0,50
Koninginnenhuisje, het oude model	" 0,25
Koninginne-merkapparaat, compl.	" 7,50
Kunstraat-inzetter, spleetopener	" 1,25
Draad per klos plm. 100 gram	" 0,80

Wielspoortje met koperen knop	f 2,50
Elektr. kunstraat insmelter, „Trafo”	" 16,—
Gaatjespriem, els	" 1,—
Metalen oogjes, per 100 stuks	" 0,50
Kunstraat, broedkamermaat, 19 à 21 vel per kg	" 7,—
Kunstraat, honingkamermaat, plm. 35 vel per kg	" 7,—
Kunstraat, honingkamermaat, dun, plm. 45 vel per kg	" 7,75
2-raams honingslinger C.F.M.	" 140,—
Idem 3-raams met onderstel	" 180,—
Idem 4-raams met onderstel	" 190,—
Ontzegelvork, vernikkeld met houten handvat	" 4,50
Ontzegelmes, verbeterde uitvoering	" 5,75
Honingzeef, dubbel, Ø 22 cm	" 8,—
Bijenveger	" 2,—
Raampje-grijper, de allerbeste	" 3,75
Bijenuitlaat met klepjes, de beste	" 1,60
Zonne-wassmelter „Graze” zonder glas	" 53,—
Diverse soorten verpakingsartikelen als potten, bussen, enz.	
Diverse soorten boekwerken voor de bijenteelt. Gaarne verwerken wij uw ruwe en zuivere was tot kunstraat. Wij vervaardigen ALLEEN kunstraat van 100 % zuivere bijenwas.	
Bij ons de Grootste Sortering der beste artikelen voor de LAAGSTE PRIJZEN .	
Vraagt onze meer uitgebreide prijslijst 1967.	
N.B. Wij komen weer met een grote sortering materiaal en kunstraat op de te houden bijenmarkten.	
SINDS 1926 HET VOORDELIGSTE ADRES.	

UIT DE JAAGKIEPS

Het warme hart

Vooraf in het voorjaar vinden we bij onze bijenstal dikwijls verkleumde bijen. We denken dan, dat deze bijen door warmte en zon tot uitvliegen verleid werden, maar dat een plotselinge temperatuurdaling — bijvoorbeeld een wolkenveld voor de zon — ze noodlottig werd. Imkers rapen dan graag de verkleumde bijen op, verwarmen ze in hun hand of in een jampotje bij de kachel en als ze weer „vlug” zijn, helpen zij deze bijen weer in de kasten.

R. Richter schrijft hierover in *Bienenvater* van februari 1967: dit zijn altijd oude en meestal zieke bijen. Met deze bijen brengen we ziekteverwekkers in het volk terug. Gezonde bijen vinden zonder hulp en uit eigen kracht hun woning wel terug.

Dood volk

Dezelfde schrijver vertelt wat we moeten doen als we een dood volk op onze stal aantreffen. In de eerste plaats onmiddellijk het vlieggat sluiten, zodat rovende bijen geen ziektekiemen over de hele stal en die van de naburige imkers kunnen verspreiden. De raten van het gestorven volk uitsnijden en bij onze wasafval opbergen op een zodanige plaats, dat er geen bijen bij kunnen komen. Zulke raten dus in geen geval laten rondslingeren bij de stal. Kan de imker het niet over zijn hart verkrijgen om de raten uit te snijden omdat ze nog zo mooi zijn, dan is het minste wat hij kan doen: ze gedurende een week of langer blootstellen aan de damp van ijsazijn. En ten slotte de lege kasten goed schoonmaken en uitboenen met heet soda-water en ze daarna goed laten drogen.

Valse schaamte

Jammer genoeg zijn er nog steeds imkers, die zich schamen als hun bijen ziek zijn en die uit schaamte verzuimen een monster bijen voor onderzoek op te zenden. Dat is natuurlijk onzin. Net als bij de mensen kunnen zich ook bij de bijen omstandigheden voordoen, die tot besmetting leiden en waar tegen de imker machteloos is en waarvoor hij zich dus niet behoeft te schamen. Integendeel, hij moet zich juist schamen als hij *niets* doet, want dan vormen zijn bijen een besmettingshaard voor de volken van zijn collega's. Ook dit waren wenken van bovengenoemde R. Richter.

Koud overwinteren

Broeder Adam heeft eens gezegd: de bijen ontwikkelen zich in het voorjaar het beste na een

ouderwetse koude winter. Zijn bijen hebben een sterke Italiaanse inslag en de Italianen hebben de neiging om in de herfst laat met broeden op te houden en er in het voorjaar vroeg mee te beginnen. Ir. Karl Baier pleit in *Die Biene* van februari 1967 vóór inwintering op twee broedbakken en tegen het warm inpakken van de volken voor de winter. Daarmee werken we immers in de richting van de ouderwetse strenge winter, zegt hij, die zo goed voor de bijen is. Doen we het tegendeel, overwinteren ze op één broedkamer met 7 of 8 ramen en pakken we de volken voor de winter warm in, dan verleiden we de bijen tot laat broeden in de herfst en tot vroeg broeden in het voorjaar. (Dit voorjaar hadden ook volken in ons land eind januari reeds plekken met eitjes ter grootte van een flinke hand. Daarna werd het koud weer.) Ir. Baier is van mening, dat dat vroege broed geen winst, maar een verliespost is voor de bijen en dat we die vroege broedaanzet zoveel mogelijk moeten voorkomen door ruim en koud in te winteren. Ik wilde inderdaad wel, dat mijn bijen in de koude en stormachtige februaritijd waarin ik dit schrijf, niet voor dat éne raampje met broed drie weken lang een hoge temperatuur behoeften te handhaven, maar dat ze rustig en koel afwachten tot de lente werkelijk komt. Dan verspillen ze hun energie niet aan dat ene plekje ontijdig broed.

In hetzelfde blad schrijft de Kalenderman dat de winter 1966/67 ongunstig voor de bijen is. De temperaturen zijn te hoog voor de bijen om een dichte, rustige wintertros te vormen. De 160 liter neerslag tegen 60 liter normaal heeft ook de dekkledjes vochtig gemaakt en als straks de volken warmte nodig hebben, werken die natte kledjes als koude compressen. Drogen of door droge reservekledjes vervangen en als het werkelijk lente wordt de volken warm en droog inpakken.

In *ADIZ* van februari 1967 schrijft W. Blatz over hetzelfde onderwerp, maar hij heeft het over de winter 1965/66. In de streken van Duitsland met een zacht klimaat — zoals bij ons — gingen er hele bijenstallen ten onder en andere hadden verliezen aan bijenvolken tot 80%. In de koude streken daarentegen was de sterfte van weinig betekenis en hij voegt daaraan toe: waarschijnlijk doordat in die koude streken de bijen in februari niet zo sterk in het broed kwamen.

Bijenborrels

Op de dag van de reinigingsvlucht gaven de imkers van de Lüneburgerheide hun volken een „opstandingsborrel” in de vorm van een halve liter voer, lezen we in de *Rheinische* van februari 1967. In de *Scottish* van dezelfde maand lezen we: We horen verhalen uit oude tijden, toen de imkers hun bijen op nieuwjaarsdag tracteerden op Schotse whisky. Waarom ze dat deden, is ons nooit duidelijk geworden.

Zane Carlisle schrijft in *Gleanings*, dat men een

stekerig volk handelbaar kan maken door het met rum te voeren. Een Mexicaanse vrouw vertelde hem dat op hun ranch de bijen rum kregen voordat de imkers de honing gingen oogsten en dat de bijen er dan niet meer aan dachten om hun bezit te verdedigen.

Carlisle probeerde het ook. Een poosje nadat de bijeen hun tractatie gehad hadden, kwam zijn vierjarig zoontje hem vertellen dat een bij hem probeerde te kussen. De rum deed dus wonderen, de bijen waren tevreden en vriendelijk.

Geen K.I. voor kersebloesem

19NU is een tijdschrift, dat land- en tuinbouw dichterbij het publiek brengt. In het decembernummer 1966 vertelt Steven Walraven over het nut van bijen voor de bestuiving. Het artikel is verlucht met prachtige foto's van de heer H. G. Maagendans, waarvan men er eentje op z'n kop plaatste. „Geen K.I. voor kersebloesem” is het opschrift boven het eerste deel van het artikel en het hierbij afgedrukte geestige plaatje stond erbij.

We hebben al een aardige stapel bladen, die de laatste tijd aandacht schonken aan de bijen, waaronder personeelsbladen van grote bedrijven. Het is prettig, dat de bij „in” is.

Minder volken, meer honing

In de Rheinische van januari 1967 schrijft C. H. Rauth: hoe kleiner het aantal volken, hoe groter de mogelijkheid om een goede gemiddelde oogst te halen. Het was me misschien best mogelijk om dubbel zoveel volken te houden (hij heeft er 15), maar waarom zou ik dat eigenlijk doen als ik met de helft veel betere opbrengsten krijg? Ik kan elke imker alleen maar aanraden niet meer volken te houden dan hij werkelijk goed verzorgen kan. Rauth beschrijft verder hoe hij zijn goede oogsten van de voorjaarsdracht krijgt en die zijn werkelijk niet gering. In 1963 had hij gemiddeld 28 pond honing per volk en in 1964 en 1965 gemiddeld 21 pond.

Hij schrijft verder: Ik geloof dat velen van u, die een goede voorjaarsdracht hebben, graag bij het begin van de fruitbloei volken zouden willen hebben zoals we die in juni en juli op onze stal aantreffen. Zulke volken in het voorjaar? Dat is met afzonderlijke volken niet te bereiken ondanks alle

moeite en goede wil van de imker.

Hij gebruikt andere kasten dan wij, maar vertaald voor onze kasten komt het hierop neer: Laat de volken in het voorjaar kunstraat uitbouwen. Let erop, welke volken dat het vlugst en het best doen; Daarnaast zijn er ook volken, die traag zijn met bouwen en die dus achterblijven. Laat de vlieg-bijen van die achterblijvers bij het begin van de dracht afvliegen op de honingvolken.

Dat worden de honingvolken.

Deze van hun vliegbijen beroofde achterblijvers fokt hij dan op tot honingvolken voor de zomerdracht. Is hij niet tevreden over hun ontwikkeling, dan krijgen ze een andere koningin. Hij zegt dat niet, maar natuurlijk zijn dat koninginnen van zijn beste voorjaarsvolken, die veel eerder zwermrijp zijn en dus ook veel eerder jonge koninginnen leveren dan de achterblijvers.

Leiden, niet dwingen

G. Hoffmann schrijft in de Rheinische van januari 1967 over bijen, dracht en bedrijfswijze het volgende.

Het bijenvolk is een zeer gecompliceerde levensgemeenschap, die zeer gevoelig reageert op de op haar inwerkende invloeden. Als deze invloeden, en meer speciaal de invloeden van wat wij, imkers, aan onze volken doen, ingaan tegen het natuurlijke levensverloop van het volk, kan dat niet alleen tot schade aan het volk, maar zelfs tot zijn algehele ondergang leiden.

Wij imkers merken deze door ons toedoen ontstane schade vaak eerst op, als die een voor ons duidelijk zichtbare omvang heeft aangenomen. Een bijenvolk kan alleen maar gewin brengen als we het géén schade toebrengen door het tegen zijn levensgewoonten in te behandelen.

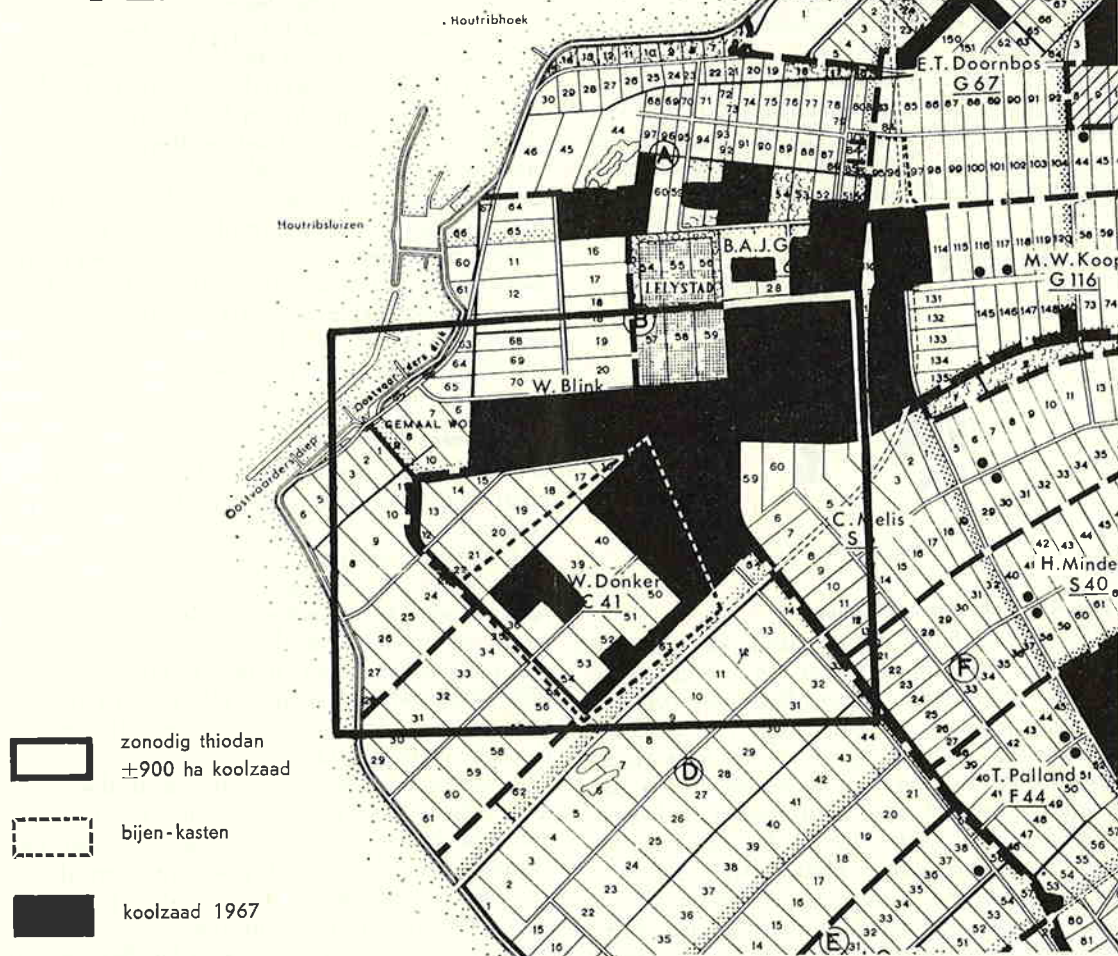
Aan het slot van zijn artikel zegt hij: We moeten onze volken leiden, niet dwingen.

In hetzelfde blad schrijft H. Nettekoven over de catastrofale bijensterfte van het voorjaar 1966 als gevolg van nosema: de moderne ziektebestrijding heeft haar grenzen. We moeten ons eens afvragen of we niet in de kuil gevallen zijn, die we zelf gegraven hebben met onze bedrijfswijzen en imkerstechniek. De natuur laat zich niet zo gemakkelijk techniseren, ze ervaart dat als een verkrachting en wrekt zich. Wij moeten de weg gaan, die onze bijen ons wijzen, we moeten hun innerlijke levenskrachten ontdekken en ondersteunen, niet tegenwerken.

Gezond maar dood

Mac bericht ons in de Irish van februari 1967 dat hij op nieuwjaarsdag een dood volk op zijn stal aantrof. Niet bepaald een opwekkend begin van 1967! Hij zond een monster van de dode bijen voor onderzoek naar Abbotstown omdat hij vermoedde dat de bijen aan een ziekte gestorven waren. De brief die hij terug kreeg begon met de woorden: uw bijen zijn gezond Jekave a.i.

KOOLZAAD IN DE FLEVOPOLDER

Het grote omlijnde stuk geeft het voor de bijen bestemde koolzaad aan. Het daarbinnen omlijnde stuk geeft aan, waar de bijenvolken worden geplaatst. De donkere percelen geven het uitgezaaide koolzaad aan.

ONZE IMKERSAGENDA

- 8 april Bijenmark Dordrecht, Beverwijksplein, aanvang 9 uur. Huur en verhuur van bijenvolken, verkoop van imkersartikelen, honingverkoop, verkoop van bijenzaden, attracties.
- 14 april Bijenmarkt Emmen.
- 15 april Bijenmarkt Driebergen, 9 uur, Oranjestaan 8 op terrein ULO-school. Excursie naar heidetuin met gratis vervoer.
- 22 april Bijenmarkt Zenderen, 10 uur bij 't Loar.
- 20 mei Algemene vergadering „Wageningen”, 11 uur, Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats, Utrecht.
- 11-17 augustus Internationaal bijenteeltcongres te Washinton.
- 2 september Imkersdag te Assen.

Het hoofdbestuur der Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland roept sollicitanten op naar de functie van

secretaris - penningmeester - redacteur

Gedacht wordt aan iemand, die belangstelling heeft voor bijenteelt, de Nederlandse taal goed beheerst, kennis heeft van de moderne talen en die voldoende boekhoudkundig is onderlegd en voldoende commercieel inzicht heeft om na een inwerkperiode de leiding van de handelsinstelling der vereniging op zich te nemen.

Indiensttreding 1 januari 1968 of in overleg. Sollicitaties met uitvoerige inlichtingen vóór 1 mei aan: Het Bijenhuis, Wageningen. Persoonlijk bezoek alleen na oproep.

onverwacht ZWERMEN

Van elders kreeg C.-M. op 15 mei 1965 een zwerm aangevlogen op een kast, die hij had klaargezet om er een veger van zijn altijd goede volken in te huisvesten.

Hij bofte. Hij had geluk, kan men zeggen. Voor hem was het wel „Ein Maischwarm - ein Glückschwarm”. Volgens Joh. Witzgall althans geldt deze oude imkersregel voor zowel een natuur- als een kunstzwerm. Voor de imker waar de zwerm vandaan kwam, waarschijnlijk zonder dat hij er erg in had, kon opgaan de zegswijze van Meijerijse bierlui uit de tijd van de korventeelt: „'ne Meise zwèrem mwakt 'nen bieman èrem”.

Imkers aan wie zwermen ontgaan

Als iemand niet meer is dan bijenhouders om bijen te hebben in zijn bogerd, of bij zijn kruisbessen, aalbessen, aardbeien, dan heeft hij ze daar wellicht staan zonder er naar om te zien, zonder er iets aan te doen dat verpleging kan genoemd worden. Vliegt er van hem een zwem weg, dan weet hij het niet eens en hij kan er zeker geen „pijn” van hebben.

Een ander kan proberen ambitieus amateur-imker te zijn. Maar hij beweert beslist geen tijd te hebben om zijn bijen op gestelde tijd eens te controleren en „behandelt” ze dan wel zo af en toe, terwijl hij mogelijk nog maar amper weet waarop hij moet toezien en wat hij er aan kan en dient te doen. Bij zo'n imker ontsnapt ook gemakkelijk eens een zwerm zonder dat hij het weet. Hij moet een beetje van de nodige theoretische kennis zien op te doen en dan een keer per week, op vrije zaterdag of 's zondags, zijn immen controleren, ook noteren wat hij er van opmerkt en er aan doet.

Kan weersgesteldheid oorzaak zijn,

dat de imker verrast wordt en een zwerm buiten zijn verwachting en weten er tussenuit piept? Dat kan wel eens gebeuren, maar hoeft toch ook niet voor te komen. Want een bijenvolk zwemt zo goed als nooit voor het werkelijk zwermrijp is, en dan bij gunstig weer.

Zwermrijpheid bereikt het niet plotseling. Daarvoor maakt het volk een bepaalde ontwikkelingsgang door. Dit verloop heeft plaats in wel steeds ongeveer of goed vier weken. Bovenbedoeld geval, dat op 15 mei een zwerm wegvloog, deed zich wel voor op een vroeg te noemen dag.

Het weer op 15 mei 1965

Blijkens mijn aantekeningen kon volgens mededelingen van het K.N.M.I. te De Bilt een maximumtemperatuur verwacht worden van 16° aan

zee tot 26° in het oosten van het land. 's Middags 12.00 uur bedroeg de temperatuur in Den Helder 14°, Ypenburg 22°, Vlissingen 17°, Eelde 22°, Twente 23°, De Bilt 23°, Eindhoven 23° en Beek (L.) 24°.

In de omgeving waar M.C. zijn „gelukszwerm” kwam aanvliegen was het te 9.00 uur al 19°, te 12.00 uur 23°, te 18.00 uur nog 23°. Te 19.30 uur vlogen nog bijen op appel.

Tussen 20.30 uur en 21.00 uur kwam onweer op. Maar het bleef kalmpjes en er viel heel weinig regen. Later, te 22.30 uur, regende het stevig mals.

Wat het weer betreft was deze dag zeer geschikt voor het afvliegen van zwermen. In de meeste gevallen kan een zwerm afkomen tussen 10 en 14 uur bij een warmtegraad van tegen 20° of hoger. Een zwerm moet ook voor drie dagen proviand kunnen meenemen. Juist voor het verlaten van de woning vullen alle bijen, jonge huisbijen zowel als haalbijen, die meezwermen zullen haar honingmaag. Er moet voorraad in de raten aanwezig zijn. In heel veel volken was dit zeker wel. Immers al weken was er behoorlijke dracht en vlucht van de bijen geweest op kers, veel andere voorjaarsbloeiers en appel.

Op 13 mei was de temperatuur 's middags al 19°, wat na de middag zelfs 21°. De 14de mei was het kwik 's middags reeds opgelopen tot 23°. En beide dagen was er goede dracht waarvan de bijen vlot profiteerden. De zwerm kwam toen echter niet. Want de voornaamste conditie van het bijenvolk om te kunnen en zullen zwermen is: het moet.

Zwermrijp zijn

Deze conditie is pas bereikt als in het volk een moer aanwezig is en minstens één gesloten dop. Dan kan het volk zich in tweeën delen. Ongeveer de helft van de bijen vliegt als zwerm af met de (loslopende) moer. En het deel dat in de woning overblijft, heeft in de gesloten dop de waarborg dat het binnenkort (meestal na 7 dagen) ook een moer heeft. De toestand van zwermrijp zijn kan de bijenverzorger constateren. En hij kan te voren waarnemen, dat het volk daarop gaat toelagen. Als hij tenminste voldoende weet van de vaste gang in de ontwikkeling van het bijenvolk naar zijn hoogtepunt, d.i. de volksdeling, het zwermen. Die ontwikkelingsgang verloopt vrijwel parallel met het „klimmen” van de zon naar haar hoogste zo-

merstand en met de groei van veel planten door de lente naar haar bloei en vruchtzetting. De imker kan de toeleg op zwermen geleidelijk zien beginnen en voortzetten. Bij het ene (meestal wat sterker) volk wat vroeger dan bij het andere. Het ene jaar wat vroeger (al in april, beginnend) dan in het andere jaar. Toeleg op zwermen heeft een bepaald verloop:

't Kan gewoon volgens regel, dat

15 april grof werk wordt gebouwd
16 april grof werk wordt belegd
+ 9 dagen

25 april darrenbroed is gesloten
+ 9 dagen

4 mei dop wordt aangezet
5 mei dop wordt belegd
+ 9 dagen

14 mei dop is gesloten
15 mei 1ste zwerm kan komen

Als een bijenvolk op 15 mei zwermrijp is, zal het (zowat) 30 dagen tevoren, ongeveer) 15 april darrenraat hebben gebouwd. En dat werd daags daarna belegd. Negen dagen later was er dan gesloten darrenbroed. Weer (tot 10) dagen verder zet het bijenvolk moerdoppen aan. Die worden na 1 dag (soms 2 dagen) belegd. En 9 dagen na het beleggen is de koninginnelarf ten volle uitgegroeid en wordt de dop gesloten. Het volk is nu zwermrijp. De zwerm kan afkomen. Hij zal dit doen bij goed weer en na voldoende honingdracht.

Wanneer op 15 april en daarvoor temperatuur en dracht ongunstig zijn, zal pas later darrenraat gebouwd (en belegd) worden. En evenveel later na 15 mei zal dan het volk zwermrijp zijn.

Een erg zwak volk kan natuurlijk van betere temperatuur en dracht niet sterk profiteren. Evenredig aan zijn zwakte ontwikkelt het zich daarom ook geleidelijk later.

Het weer omstreeks 15 april 1965

Zogenaamde lenteboden kon men al vroeg opmerken. De 28ste maart al zag ik een eerste weidehommel (*Bombus pratorum*). Die had de winterslaap beëindigd, haar schuilhoek verlaten om metertijd de vorstin te zijn in een door haar te stichten hommelstaat.

Op 2 april bemerkte ik een overwinterde citroenvlinder (*Rhodocera rhamni* L.). Een kleine uitwijding betreffende dit citroentje zijn soortnaam: Imkers kennen zeker vrijwel allemaal de zeer goede bijenstruik vuilboom of pinhout, ook hondskers genaamd. Nu moet het interessant zijn ook de latijnse naam, die in de botanie aan deze goede honingleverancier gegeven is, eens te bezien. Die botanische naam is *Rhamnus frangula*. Hiervan is af-

geleid de entomologische soortnaam voor de citroenvlinder. Omdat de rups van deze kapel hoofdzakelijk voorkomt op *Rhamnus*, is aan de vlinder zijn geslachtsnaam *Rhodocera* toegevoegd de soortnaam *rhamni*, van *Rhamnus* (levend).

De maximumtemperatuur op 2 april was in Brabant 20°. Al vanaf de voormiddag was er die dag drukke vlucht van bijen. Ze droegen veel stuifmeel aan. Volgende dagen was het nogal wat minder druk voor de bijenwoningen.

De 13de april bloeide de kruisbes, 14 april vloegen de bijen er op. Ook was er toen grote bijendruk op de wilg.

Op 15 april is de hoogste dagtemperatuur 11° geweest en het nachtminimum bleef zeer gunstig op 9°. Tengevolge van herhaaldelijk regenen vloegen de bijen die dag maar weinig; ook op 16 april siechts weinig.

De kers begon te bloeien op 18 april. De bijen hadden ze gauw ontdekt en gingen ze druk bevliegen.

De 20ste april was al een nest jonge merels uitgevlogen!

Alles bij elkaar was het voor, op en na 15 april geen ongunstig lenteweer. Bijen konden vliegen en halen.

Voor goede lentevolken, die vlot en gezond door de winter waren gekomen, was het niet ongewoon dat ze vroeg darrecellen bouwden en daarmee het eerste zwermteken te zien gaven.

Zwermen op 15 mei van '65 kon tengevolge van het gunstige voorjaarsweer heel gewoon zijn. Toen hoefde de deling van een best volk geen onverwacht zwermen te zijn. Althans niet voor een imker die de gedragingen van zijn bijen tijdig te voren wist op te merken.

P. H. Martens

BIJENVOLKEN

Wij vragen voor uitbreiding van onze bijenstal prima volken, zowel kasten en korven. Tegen contante betaling en aan huis afgehaald.

AANGEBODEN:

Nektapoll Nosemack fondant, het middel om Uw bijen in prima konditie te houden, tegen de extra voordelige prijs van f 4,- per kilogram pak. Bij het van ouds bekende adres:

Bijenstand „DE BIJENKORF“

Meentweg 103 Eemnes - Tel. 02953-6704

Bestuivingsregeling 1967

Algemene voorwaarden inzake het plaatsen van bijenvolken voor de bestuiving van fruit- en groentegewassen.

De contactcommissie Tuinbouw/Bijenteelt, bestaande uit vertegenwoordigers van de hoofdafdeling Tuinbouw en de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap, heeft de volgende voor 1967 geldende „Algemene voorwaarden inzake het plaatsen van bijenvolken voor de bestuiving van fruit- en groentegewassen vastgesteld :

Artikel 1.

Algemeen.

1. Deze voorwaarden gelden voor het jaar 1967 en kunnen niet tussentijds worden gewijzigd.
2. Zij worden gedeponereerd ten kantore van het Landbouwschap te 's-Gravenhage.

Artikel 2.

Vergoeding.

1. De door de teler verschuldigde vergoeding bedraagt per bijenvolk :
 - a) f 15,— voor zover het betreft kastvolk en f 12,50 voor zover het betreft korfvolk bij plaatsing in de open lucht bij het fruit;
 - b) f 25,— voor zover het betreft kastvolk en f 20,— voor zover het betreft korfvolk per periode van maximaal vier weken. en voor zover het betreft beide soorten volken f 10,— voor elke volgende periode van maximaal vier weken, bij plaatsing in de open lucht bij meloenen en aardbeien onder plat glas of augurken onder staand glas; met dien verstande dat in de provincie Limburg voor plaatsing bij de augurkenkasten een richtprijs geldt van f 75,— voor het gehele seizoen tot en met augustus, terwijl de vergoeding voor elke week daarna f 10,— bedraagt;
 - c) f 35,— per periode van maximaal drie weken bij plaatsing onder staand glas.
2. Tenzij anders wordt overeengekomen, komen de kosten van vervoer der bijenvolken ten laste van de teler.

Artikel 3.

Verplichtingen van de imker.

De imker is verplicht te zorgen dat :

- a) de bijenvolken bij het begin van de bloei van het fruit op de door de teler aangegeven plaats(en) aanwezig zijn en daar blijven tot het einde van de bloeiperiode, tenzij de teler toestemming geeft om de volken eerder weg te halen;

- b) de bijenvolken op verzoek van de teler verspreid in de boomgaard worden geplaatst, met dien verstande dat de volken voor zover mogelijk in groepen van ten minste drie worden opgesteld;
- c) de bijenvolken worden verzorgd;
- d) de kasten en korven goed reisklaar te maken zijn en dat de naam en het adres van de imker daarop zijn aangegeven.

Artikel 4.

Eisen betreffende de bijenvolken.

1. Een door de imker te plaatsen bijenvolk dient voor zover het betreft een kastvolk te voldoen aan de volgende eisen:
 - a) het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben;
 - b) eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn in ten minste 4 ramen, met dien verstande dat dit niet geldt voor een volk dat vóór 15 maart in de kas wordt geplaatst;
 - c) een in de boomgaard te plaatsen volk moet bij een buitentemperatuur van 12° C bij het begin van de kersenbloei ten minste 7 en bij het begin van de appelbloei ten minste 8 ramen bezet hebben met bijen;
 - d) een in de kas te plaatsen volk moet ten minste 6 ramen bezet hebben met bijen;
 - e) een buiten de kas te plaatsen volk moet ten minste 8 ramen bezet hebben met bijen;
 - f) het volk moet over voldoende voedsel kunnen beschikken.
2. Een door de imker te plaatsen bijenvolk dient voor zover het betreft een korfvolk te voldoen aan de volgende eisen:
 - a) het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben;
 - b) eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn;
 - c) verzegeld broed moet zichtbaar zijn;
 - d) een in de boomgaard te plaatsen volk moet bij een buitentemperatuur van 12° C bij het begin van de kersenbloei ten minste 4 en bij het begin van de appelbloei ten minste 5 raten bezet hebben met bijen;
 - e) het volk moet over voldoende voedsel kunnen beschikken.

Artikel 5.

Verplichtingen van de teler.

De teler is verplicht te zorgen dat :

- a) een behoorlijke standplaats voor de bijenvolken aanwezig is en dat, als deze standplaats ver van de verharde weg ligt, een vervoermiddel beschikbaar is;
- b) de bijenvolken tijdens de bloeiperiode niet wor-

- den verplaatst, tenzij met instemming van de imker;
- c) de gewassen welke in bloei staan, niet worden bespoten of bestoven met voor bijen giftige stoffen;
 - d) andere eveneens door de bijen druk bezochte planten, welke op zijn bedrijf in bloei staan, niet in aanraking komen met giftige stoffen;
 - e) sloten en andere op zijn bedrijf voor de bijen aanwezige vaste drinkplaatsen niet worden vergiftigd;
 - f) indien vee in de boomgaard komt, een deugdelijke afrastering rond iedere bijenstandplaats aanwezig is;
 - g) de door hem verschuldigde vergoeding bij of vóór het teruggaan van de volken wordt betaald, met dien verstande, dat voor de in de provincie Limburg naast de augurkenkassen geplaatste volken de vergoeding in tweemaandelijks termijnen wordt voldaan.

Artikel 6.

Controle.

1. De teler kan één of meer deskundigen verzoeken te controleren of de op zijn bedrijf geplaatste bijenvolken aan de in artikel 4 vermelde eisen voldoen.
2. Hij is verplicht de imker tijdig in te lichten omtrent het tijdstip van zodanige controle.

Artikel 7.

Schadevergoeding.

1. Indien de imker onderscheidenlijk de teler in strijd met de krachtens deze voorwaarden op hem rustende verplichtingen handelingen heeft verricht of nagelaten, als gevolg waarvan aan de wederpartij schade is veroorzaakt, is hij tot volledige vergoeding daarvan gehouden.
2. De in lid 1 bedoelde verplichting tot schadevergoeding strekt zich niet uit tot schade, voortvloeiende uit oogstderving.

Artikel 8.

Geschillen.

1. Geschillen, welke tussen partijen mochten ontstaan naar aanleiding van een op deze voor-

waarden gesloten overeenkomst, kunnen door elk van beide partijen om advies worden voorgelegd aan een overeenkomstig de volgende leden samengestelde commissie, welke oordeelt als goede mannen naar billijkheid. Het advies is bindend voor beide partijen.

2. Van de in lid 1 bedoelde commissie benoemt elk van beide partijen, uiterlijk binnen 5 dagen nadat het geschil is ontstaan, één lid. De aldus aangewezen leden benoemen tezamen, uiterlijk binnen 5 dagen na de laatste der vorenbedoelde benoemingen, een derde lid.
3. Indien één der in lid 2 bedoelde termijnen is verstreken, zonder dat de betreffende benoeming is geschied, benoemt de rijksbijenteeltconsulent op verzoek van de meest gerede partij het betrokken commissielid.

Met nadruk wordt aanbevolen de overeenkomst tussen de teler en de imker schriftelijk vast te leggen. Model-overeenkomsten zijn op aanvraag verkrijgbaar.

De schade aan bijenvolken door het aanwenden van bestrijdingsmiddelen in land- en tuinbouw.

De contactcommissie heeft ook dit jaar aandacht besteed aan de verschillende oorzaken van schade aan bijen, wanneer deze vliegen op land- en tuinbouwgewassen.

De conclusie was, dat — zo het al noodzakelijk zou zijn om tijdens de bloeiperioden bestrijdingsmaatregelen te treffen — er meestal doeltreffende bestrijdingsmiddelen verkrijgbaar zijn, welke toch niet of nauwelijks schadelijk zijn voor de bijen. Met voldoening heeft de commissie geconstateerd, dat er in de laatste jaren bij de voorlichting aan de praktijk meer dan voorheen aandacht wordt besteed aan de gevaren van verschillende bestrijdingsmiddelen voor de bijen.

De secretaris van de contactcommissie
Tuinbouw/Bijenteelt,
P. T. Hilhorst.

N.B. Wij willen onze leden/lezers met nadruk aanbevelen zich aan de bovenstaande voorwaarden te houden, omdat deze door beide partijen gezamenlijk werden vastgesteld.

Met diep leedwezen delen wij mede, dat op Paas-zaterdag is overleden de heer

E. WIETSMA

Gedurende bijna 25 jaar heeft hij met voorbeeldige trouw en toewijding de plaatsing van bijenvolken bij koolzaad en andere drachten in de Zuiderzee-polders verzorgd, eerst in de Noord Oost Polder en later in de Flevopolder. Onze vriend Wietsma ruste in vrede.

Nog onder de indruk van dit bericht, dat ons

bij het ter perse gaan van dit nummer bereikt, realiseren wij ons, dat tal van brieven en telefoontjes tijdens het verblijf van de heer Wietsma in het ziekenhuis onbeantwoord zijn gebleven. Wij verzoeken u over de plaatsing van bijenvolken contact op te nemen met zijn medewerker de heer W. van 't Land, Bouwheerstraat 23 te Barneveld.

De heer van 't Land zal zoveel mogelijk 's avonds tussen 5 en 6 uur telefonisch te bereiken zijn op 03420-2607.

Korte berichten

De Afdeling Zeeland (N.-Br.) houdt moed

We ontvingen een brief van deze actieve afdeling, die driemaal achtereen de Brabantse Kampioen J. v. d. Wijst leverde. In 1966 kwam voor de hoofddrachten de regen te vroeg en in december verloren ze hun ijverige voorzitter M. L. Verhoeven. De Brabantse kampioen werd door hevige nosema onttroond. Het mooie voorjaar geeft hun echter goede moed. En — dat is het bijzondere — het hele dorp leeft met de imkers mee. We hebben dat zelf enkele malen ervaren, dat de kampioen als een vorst door het hele dorp werd ingehaald en gehuldigd.

Met Karnaval werd door niet-imkers een groep gevormd, die de eerste prijs behaalde. De korf werd door de heer M. Cornelissen vervaardigd.

In 1967 komen ze met een „spiksplinternieuwe” kampioenskandidaat voor de dag en zien het nieuwe jaar met een blij gezicht en goede hoop tegemoet.

Een voorbeeld, dat navolging verdient. Onze dichtelijke ader wil niet vloeien, maar anders zouden we zeggen: „Waer werd grooter ter waereld ooit gevonden?”
Pam

Foto: Winschoter Courant

Vijf jubilarissen in Winschoten

Het hoofdbestuur lid de heer R. H. Geskes reikte aan een vijftal jubilarissen de eremedaille onzer vereniging uit. Op de foto v.l.n.r. de heren R. H. Geskes, W. Jansen, J. Abbing, J. Opheikens, A. Heidekamp en J. Tuin.

Afdeling Meppel

In een bijzondere vergadering spelde het hoofdbestuur lid de heer P. Wijchman onze secretaris de heer G. Oostergetel de eremedaille onzer vereniging op de borst. De heer Oostergetel was van 1945 af secretaris en sedert 1955 bovendien penningmeester der afdeling.

Nu hij 78 geworden is, draagt hij zijn functies aan jongeren over. De leden der afdeling offereerden hem een gouden horloge met inscriptie en een luchtfoto van het Meppelse bijenpark. Mevrouw Oostergetel kreeg bloemen. Na koffie en gebak vertoonde bestuurslid P. van Urk een 300-tal prachtige kleuren-dia's uit zijn grote unieke verzameling cacteën.

Hartkamp.

Karnavalsvlucht der Zeelandse immen.

Imkersdag 1967

De Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland houdt dit jaar haar 37ste Imkersdag op zaterdag 2 september te Assen. De afdeling Assen werkt reeds hard aan het zeer aantrekkelijke programma. Noteert u de datum alvast?

Examen Praktisch Imker

Door bijzondere omstandigheden wordt dit examen dit jaar niet, zoals gewoonlijk, in mei of juni gehouden, maar waarschijnlijk in september. De kandidaten ontvangen hierover t.z.t. bericht.

